

Zarządzenie nr 18/2026
Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków
z dnia 29 lipca 2026 roku

w sprawie wprowadzenia instrukcji włączania karty ewidencyjnej pojazdu do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków województwa dolnośląskiego w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków we Wrocławiu

Na podstawie: art. 22 ust. 2 i art. 92 ust. 1 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U.2024, poz.1292 tj.) oraz § 6 ust. 2 Regulaminu Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków we Wrocławiu,

zarządzam co następuje:

§1

Ustalam instrukcję włączania karty ewidencyjnej pojazdu do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków województwa dolnośląskiego w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków (dalej: Instrukcja), którego obowiązującą treść stanowi Załącznik nr 1 do niniejszego Zarządzenia.

§2

Niniejsze zarządzenie wchodzi w życie z dniem 3 sierpnia 2026 roku.

**Dolnośląski Wojewódzki
Konserwator Zabytków**

Daniel Gibski

Instrukcja włączania karty ewidencyjnej pojazdu do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków województwa dolnośląskiego

§1

Kryteria włączania karty ewidencyjnej pojazdu zabytkowego

I. Włączenie karty ewidencyjnej pojazdu może nastąpić na wniosek właściciela pojazdu. Ustalenie, czy dany pojazd jest zabytkiem należy do wyłącznych kompetencji Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (dalej: DWKZ), który dokonuje weryfikacji w drodze uznania administracyjnego (indywidualnej oceny dokonanej przez organ konserwatorski), na podstawie kryteriów ujętych w Instrukcji. Najważniejszym, podstawowym kryterium włączenia karty pojazdu do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków (dalej: WEZ), która podlega ocenie wojewódzkiego konserwatora zabytków, jest spełnienie przez pojazd poniższej definicji zabytku z **ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U.2024.1292 tj.)**:

- a) art. 3 pkt 1 (...) rzecz ruchoma stanowiąca świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na wartość historyczną, artystyczną lub naukową;
- b) art. 6 ust. 1 pkt 2 lit. d (...) ruchomy zabytek techniki to środek transportu taki, który świadczy o kulturze materialnej, charakterystyczny dla dawnych i nowych form gospodarki, dokumentujący poziom nauki i rozwoju cywilizacyjnego.

II. W celu doprecyzowania ustawowej definicji pojazdu zabytkowego DWKZ sformułował **pomocnicze kryteria oceny wartości zabytkowych pojazdów**, które są brane pod uwagę przy rozpatrywaniu wniosków o włączenie pojazdów do WEZ województwa dolnośląskiego:

1. pojazd w wieku przynajmniej 40 lat oraz spełniający następujące warunki:

- a) dany model nie jest produkowany od 30 lat,
- b) jest egzemplarzem rzadko występującym na rynku krajowym i zagranicznym;
- c) nie przeszedł żadnych zmian konstrukcyjnych ani modernizacji,
- d) posiada co najmniej 75% oryginalnych części, w tym główne układy/podzespoły (zasada 75% obowiązuje również w ramach każdego z tych układów). Dopuszczalne są części zgodne z przewidzianymi przez producenta danej marki, modelu czy typu pojazdu, o wyglądzie i jakości nieodbiegającym od pierwotnych;
- e) posiada oryginalną powłokę lakierniczą, lub odtworzoną zgodnie z oryginałem albo z zachowaniem kolorystyki przewidzianej przez producenta;

2. pojazd w wieku co najmniej 30 lat spełniający następujące warunki:

- a) jest egzemplarzem rzadko występującym na rynku krajowym i zagranicznym;
- b) był wyprodukowany w niewielkiej liczbie w danym modelu lub wyprodukowaną w niewielkiej ilości wersją specjalną danego modelu;
- c) nie przeszedł żadnych zmian konstrukcyjnych ani modernizacji;
- d) posiada oryginalną powłokę lakierniczą, lub odtworzoną zgodnie z oryginałem albo z zachowaniem kolorystyki przewidzianej przez producenta;
- e) posiada co najmniej 85% oryginalnych części, w tym główne układy/podzespoły (zasada 85% obowiązuje również w ramach każdego z tych układów). Pozostałe 15% części mogą stanowić podzespoły zgodne z przewidzianymi przez producenta danej marki, modelu czy typu pojazdu, o wyglądzie i jakości nieodbiegającym od pierwotnych;

- f) dodatkowo powinien charakteryzować się przynajmniej jedną z poniższych cech:
- posiadać unikatowe rozwiązania techniczne lub konstrukcyjne, np. doświadczalny samochód akumulatorowy;
 - dokumentować ważne etapy rozwoju techniki motoryzacyjnej, np. pierwszy samochód, w którym seryjnie zastosowano silnik Wankla;
 - być związanym z ważnymi wydarzeniami historycznymi, np. limuzyna wykorzystywana podczas pielgrzymki w ojczyźnie Papieża Jana Pawła II;
 - być użytkowany przez osoby powszechnie uznane za wyjątkowo ważne, np. samochód będący niegdyś własnością Lecha Wałęsy albo ma związek z ważnymi osiągnięciami sportowymi, np. samochód rajdowy, w którym Krzysztof Hołowczyc zdobył tytuł Mistrza Polski.

3. pojazd polskiej konstrukcji i produkcji, bez względu na wiek.

Do wojewódzkiej ewidencji zabytków może zostać włączony wyłącznie pojazd wyprodukowany przez polskie przedsiębiorstwa motoryzacyjne oraz pojazd zagraniczny produkowany w Polsce na licencji, ale rozwinięty w polskich wersjach, które spełniają następujące warunki:

- a) nie przeszedł żadnych zmian konstrukcyjnych ani modernizacji;
- b) posiada oryginalną powłokę lakierniczą, lub odtworzoną zgodnie z oryginałem albo z zachowaniem kolorystyki przewidzianej przez producenta;
- c) posiada co najmniej 75% oryginalnych części, w tym główne układy/podzespoły (zasada 75% obowiązuje również w ramach każdego z tych układów). Dopuszczalne są części zgodne z przewidzianymi przez producenta danej marki, modelu czy typu pojazdu, o wyglądzie i jakości nieodbiegającym od pierwotnych;
- d) pojazd musi być wyprodukowany w fabryce należącej do polskiego przedsiębiorstwa motoryzacyjnego na terenie Polski, np. FSM w Bielsku Białej, FSO w Warszawie. Marki zagraniczne, które przejęły na własność zakłady produkcyjne, **będą uwzględniane w wyjątkowych przypadkach**, np. Daewoo-FSO Polonez.;

Ważne! Każdy wniosek podlega indywidualnej ocenie pod kątem zgodności z ustawową definicją zabytku oraz przyjętymi kryteriami pomocniczymi.

§2

Wymagania formalne wniosku

I. Właściciel pojazdu zobowiązany jest złożyć wniosek o włączenie pojazdu do wojewódzkiej ewidencji zabytków. Wniosek powinien zawierać niezbędne dane techniczne pojazdu oraz wszystkie inne informacje dotyczące historii i charakterystyki danego egzemplarza, konieczne do oceny jego wartości zabytkowych.

Obowiązkowo do wniosku należy załączyć:

- a) dowód własności pojazdu, np. umowa kupna, dowód rejestracyjny.
- b) oświadczenie o miejscu przechowywania pojazdu wg wzoru publikowanego na BIP DWKZ;
- c) dokument pełnomocnictwa udzielonego przez wnioskodawcę (jeżeli został ustanowiony pełnomocnik) oraz potwierdzenie opłaty skarbowej.

Zaleca się aby do wniosku dołączyć:

- a) kartę ewidencyjną (2 egz.) zabytku ruchomego wg wzoru z rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz.U.2021.56 tj.). Do ww.

karty jako załącznik powinna być dołączona karta ewidencyjna ruchomego zabytku techniki wg wzoru Narodowego Instytutu Dziedzictwa (2 egz.). Karty ewidencyjne powinny być sporządzone na papierze kredowym o gramaturze min. 180 g/m², co wykonuje Wnioskodawca w 2 egzemplarzach. Dodatkowo należy przesłać za pomocą e-Doręczenia: **AE:PL-97577-19299-IRUIH-22** kartę ewidencyjną w formacie PDF oraz fotografie dokumentujące pojazd w formacie JPG, w rozdzielczości minimum 3840 x 2160 (minimum 12 MP), bez obróbek graficznych. Na zdjęciach należy wykonać obrys bryły pojazdu z dwóch przekątnych oraz wewnątrz z przodu i z tyłu pojazdu, kokpit, komorę silnika, bagażnik, podwozie, tabliczki znamionowe oraz numery identyfikacyjne oraz inne elementy świadczące o unikatowości danego pojazdu; W przypadku przesyłki elektronicznej w tytule wiadomości należy wpisać imię i nazwisko właściciela, markę, model, typ i rocznik pojazdu. Pliki zostaną wczytane do bazy danych ewidencyjnych WUOZ we Wrocławiu oraz posłużą do nanoszenia korekt/komentarzy; prawa autorskie podlegają ochronie na podstawie obowiązujących przepisów prawa. W przypadku braku możliwości wysłania plików na powyższe adresy, do wniosku należy dołączyć płytę CD/DVD lub nośnik danych w postaci pamięci flash USB lub karcie SD;

Ważne! W karcie ewidencyjnej należy zaznaczyć, czy pojazd będzie użytkowany jako środek codziennego transportu, a także powinno się określić sposób zabezpieczenia pojazdu przed wpływem niekorzystnych warunków atmosferycznych, np. poprzez stwierdzenie, że „pojazd jest garażowany” itp.;

- b) Opinię techniczną pojazdu rzeczoznawcy ds. techniki samochodowej (1 egz.), o którym mowa w art. 79a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz.U.2024.1251 tj.), **w szczególności w przypadku pojazdów młodszych niż 40 lat.**

Ważne! W świetle rozporządzenia ws. prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków, ewidencja prowadzona jest w formie kart ewidencyjnych. W związku z powyższym, w przypadku niedostarczenia karty ewidencyjnej pojazdu wraz z wnioskiem, rozpatrzenie tegoż wniosku nastąpi gdy karta zostanie zlecona i wykonana w miarę możliwości budżetowych DWKZ.

II. Wnioskodawca nie ponosi żadnych opłat skarbowych związanych z włączeniem pojazdu do wojewódzkiej ewidencji zabytków. Jedynie, jeśli w sprawie został ustanowiony pełnomocnik, należy załączyć do wniosku dowód uiszczenia opłaty skarbowej w wysokości 17 zł. Z opłaty skarbowej zwolnieni są członkowie najbliższej rodziny.

§ 3

Informacje dodatkowe

1. W przypadku pozytywnego rozpatrzenia wniosku Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków włącza kartę ewidencyjną zabytku do wojewódzkiej ewidencji zabytków, po uprzednim sprawdzeniu, czy dane zawarte we wniosku i karcie ewidencyjnej zabytku są wyczerpujące i zgodne ze stanem faktycznym, a także czy dokumentacja fotograficzna zabytku umożliwia jego identyfikację, po czym zawiadamia wnioskodawcę o tym fakcie odrębnym pismem.
2. Karta ewidencyjna zabytku ruchomego powinna zawierać informacje na temat wykonanych prac związanych z renowacją/restauracją.

3. Wniosek musi zawierać **uzasadnienie unikalności/rzadkiego występowania na rynku krajowym i zagranicznym**. Opinia rzeczoznawcy powinna zawierać szczegółowe informacje na temat pojazdu wnioskowanego do włączenia do wojewódzkiej ewidencji zabytków, na którą oprócz rysu historycznego przedmiotowego pojazdu i specyfikacji technicznej powinna się również składać szczegółowa analiza stanu zachowania pojazdu, a w szczególności:
- a) procentowe określenie zachowania oryginalności poszczególnych układów/podzespołów pojazdu ze wskazaniem konkretnych zamienionych lub odtworzonych elementów/części;
 - b) w przypadku pojazdów młodszych niż 40 lat należy udokumentować unikalność/rzadkość występowania na rynku krajowym i zagranicznym ze wskazaniem weryfikowalnych źródeł tych informacji;
 - c) szczegółowa dokumentacja fotograficzna pojazdu, w tym najważniejszych podzespołów/układów, np. silnika, podwozia, wnętrza itp.;
 - d) czytelne fotografie (bez obróbek graficznych) tabliczek znamionowych pojazdu, numeru silnika, bloku, ramy itp.;
 - e) w przypadku pojazdów po renowacji/restauracji można dołączyć dokumentację fotograficzną sprzed podjęcia wspomnianych czynności.

§4

Obowiązki właściciela

Do obowiązków właściciela pojazdu ujętego w wojewódzkiej ewidencji zabytków należy:

1. utrzymywanie pojazdu w stanie co najmniej nie pogorszonym, dokonywanie niezbędnych napraw, zabezpieczenie pojazdu przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi (pożądane jest garażowanie pojazdu) – podstawa prawna art.5 ust.2 oraz art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
2. obowiązek zawiadomienia DWKZ o uszkodzeniu, zniszczeniu, zaginięciu lub kradzieży zabytku oraz o zmianach dotyczących stanu prawnego zabytku – podstawa prawna: art. 28 ust. 1 pkt 1-4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Niedopełnienie tych zobowiązań zagrożone jest karą w wysokości 500 do 2000 zł, nakładanej w drodze decyzji przez organ ochrony zabytków, którego właściciel lub posiadacz zabytku obowiązany był powiadomić – podstawa prawna: art. 107a ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
3. udostępnienie pojazdu zabytkowego do kontroli na każde wezwanie DWKZ – podstawa prawna art.4 ust.5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
4. dokumentowanie znaczących napraw pojazdu (np. notatka pisemna, fotografie, rachunki za naprawę lub zakup części) i udzielanie informacji na wezwanie DWKZ (szczególnie podczas kontroli/aktualizacji karty ewidencyjnej) – podstawa prawna art.5 ust.1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
5. zachowanie szczególnej ostrożności podczas użytkowania pojazdu w ruchu drogowym, w tym unikanie sytuacji wzmagających ryzyko kolizji – podstawa prawna: art.5 ust. 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Kolekcje pojazdów zabytkowych

Zgodnie ze stanowiskiem Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 2025 roku, **nie istnieje prawny obowiązek rejestracji czy ewidencjonowania przez organy państwowe kolekcji** jakichkolwiek zabytków, również zabytków techniki, czy też uzyskiwania pozwolenia na ich kolekcjonowanie. Zgodnie z przepisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami kolekcja jest jednym z rodzajów zabytków. Jak stanowi art. 6 ust. 1 pkt 2 lit. b ww. ustawy o ochronie i opiece podlegają zabytki ruchome będące w szczególności kolekcjami stanowiącymi zbiory przedmiotów zgromadzonych i uporządkowanych według koncepcji osób, które tworzyły te kolekcje. Jednakowoż samo pojęcie kolekcji nie jest w sposób wyczerpujący omówione w orzecznictwie sądowym. Rozstrzygnięcia nie odnoszą się wprost do definicji takiego zabytku, więc należy przyjąć, że jest to zabytek złożony, który jest, w rozumieniu słownikowym, **zespołem rzeczy zabytkowych**. Kolekcję pojazdów zabytkowych można zatem stworzyć bez ewidencjonowania jej jako całości w wojewódzkim urzędzie ochrony zabytków, a jedynie poprzez dołączanie do niej kolejnych pojazdów indywidualnie włączonych do WEZ jako zabytkowe.

Ponadto zgodnie z **wytycznymi Generalnego Konserwatora Zabytków z dnia 15 lipca 2025 roku**¹ jedyną podstawą do ewidencjonowania kart pojazdów zabytkowych jest rozporządzenie w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz.U.2021.56 t.j.). Powyższe rozporządzenie nie przewiduje wzoru karty dla kolekcji pojazdów. W świetle powyższych informacji DWKZ **nie będzie ewidencjonował nowych kolekcji pojazdów w formie kart**. Tworzenie i prowadzenie kolekcji pojazdów jest indywidualną decyzją właściciela lub posiadacza pojazdów zabytkowych. Chęć prowadzenia kolekcji pojazdów może zostać zgłoszona przez właściciela lub posiadacza DWKZ, Organ następnie dokona odpowiedniej adnotacji w dokumentacji wewnętrznej.

Zgodnie ze stanowiskiem Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego kolekcja pojazdów zabytkowych powinna składać się **wyłącznie z pojazdów spełniających kryteria przewidziane dla pojazdów zabytkowych**. Celem dodania pojazdu do kolekcji właściciel lub posiadacz pojazdu jest zobligowany do złożenia wniosku spełniającego wymagania formalne przedstawione w §2 powyższej instrukcji, z dodatkową adnotacją, że pojazd ma stanowić element prowadzonej kolekcji. **Prowadzenie kolekcji pojazdów nie będzie się wiązać z uproszczeniem ani przyspieszeniem ścieżki włączenia karty ewidencyjnej pojazdu do ewidencji zabytków.**

Biorąc powyższe pod uwagę, DWKZ przyjmuje następujące zasady dla prowadzenia kolekcji pojazdów zabytkowych:

I. Nowotworzona kolekcja powinna stanowić szczególny zbiór o ściśle ustalonym zakresie merytorycznym, chronologicznym lub topograficznym, gromadzony ze względu na jego wartość artystyczną, historyczną lub naukową. W przypadku kolekcji istotna jest jej jednorodność, spójność i możliwie najwyższy poziom. Z reguły powinna być udostępniana nauce i zainteresowanym, a właściciel powinien dążyć do zachowania jej w całości i przekazania potomnym.

Uwaga: obiekty, które nie posiadają wspólnych, mocno zawężonych cech, mimo że są niezmiernie cenne i bogate, należy nazywać zbiorami, nie zaś kolekcją.

Utworzenie kolekcji pojazdów zabytkowych wymaga posiadania w ewidencji **przynajmniej pięciu pojazdów**. Wnioskodawca chcący utworzyć kolekcję jest zobowiązany dostarczyć wniosek (według

¹ Wytyczne Generalnego Konserwatora Zabytków, dostęp internetowy:
<https://www.gov.pl/attachment/b84908fc-8fec-432c-be1d-af61f195f3d5>

załączonego wzoru) w formie papierowej lub cyfrowej za pośrednictwem e-Doręczenia na adres: **AE:PL-97577-19299-IRUIH-22**. We wniosku muszą znaleźć się następujące informacje:

1. **Nazwa kolekcji**, np. *Kolekcja pojazdów wojskowych z okresu II wojny światowej armii brytyjskiej* lub *Kolekcja samochodów marki Mercedes-Benz z lat 40. i 50. XX wieku*.
2. **Miejsce przechowywania kolekcji**, np. *ul. Dolnośląska 1, 50-001 Wrocław, gm. Wrocław pow. Wrocław*.
3. **Właściciel i jego adres** – podać adres korespondencyjny do właściciela kolekcji.
4. **Kryteria tworzenia kolekcji** – podać w zwięzły sposób motyw przewodni i kryteria tworzenia kolekcji, określić znacznie i szczegółowo jej charakter, np. *Na kolekcję składają się motocykle, samochody terenowe, ciężarowe i pojazdy specjalne używane w armii brytyjskiej w okresie II wojny światowej. Obejmuje ona pojazdy produkcji brytyjskiej ze wspomnianego okresu, w tym również te z lat poprzedzających wydarzenie, lecz użytkowanych w tamtym czasie*.
5. **Wyszczególnienie pojazdów wchodzących w skład kolekcji**: Należy podać wszystkie pojazdy mające wchodzić w skład kolekcji, z podaniem poniższych informacji:
 - Rodzaj pojazdu, np. *motorower, motocykl, samochód osobowy, terenowy, ciężarowy, specjalny, ciągnik rolniczy itp.*
 - Marka, np. *Royal Enfield*
 - Model, np. *Airborne*
 - Typ, np. *67R*
 - Rocznik, np. *1943*
 - Nr nadwozia, np. *01245-87465*
 - Inne numery identyfikacyjne, np. *nr silnika: A24359BC*

W przypadku gdy wniosek spełni wymogi formalne, a przedstawiona w nim kolekcja wskazane wymogi merytoryczne, DWKZ poinformuje o założeniu kolekcji pojazdów odrębnym pismem i odnotuje ją w wewnętrznej dokumentacji.

II. W przypadku chęci rozszerzenia kolekcji o kolejny pojazd, wnioskodawca musi przejść procedurę analogiczną do włączenia pojazdu do ewidencji zabytków, z tą różnicą, że we wniosku o włączenie pojazdu do ewidencji znajdować się ma informacja o uwzględnieniu pojazdu w istniejącej kolekcji. Ponadto w karcie ewidencyjnej pojazdu w polu *Uwagi* należy zamieścić informację, że wskazany pojazd ma stanowić element kolekcji.

Obowiązki właściciela kolekcji ujętej w WEZ są tożsame z obowiązkami właścicieli zabytkowych pojazdów ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków.

Ponadto z dniem wejścia w życie powyższej instrukcji, wskazane wyżej zasady dotyczyć będą również kolekcji już istniejących. **Tym samym pojazdy nie spełniające podstawowych kryteriów oceny wartości, nie będą włączane do ewidencji jako część kolekcji.**

§6

Wzory wniosków

Wzory wniosków o włączenie pojazdu do WEZ dostępne są na stronie BIP Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków we Wrocławiu pod adresem: <https://wosoz.ibip.wroc.pl/public/> lub w sekretariacie WUOZ we Wrocławiu.